

**Wes-Kaapse
Regering**

Onderwys

Direktoraat: Kurrikulum VOO

TELEMATIESE ONDERRIG 2018

REKENINGKUNDE Graad 12

Liewe Graad 12 Rekeningkunde-leerder

Welkom by die Telematiese onderrigprojek. Hierdie program sal jou hersienings- en studieprogram ondersteun ter voorbereiding vir jou finale Graad 12 Rekeningkunde-eksamen. Dit bied jou ook 'n geleentheid om wat jy in die klas geleer het, vas te lê. Maak asseblief van hierdie geleentheid gebruik deur elke sessie by te woon. Die aanbieders sal nie al die onderwerpe dek nie – hulle sal wel op belangrike aspekte van die onderwerpe in die leerplan fokus ten einde jou begrip daarvan te verbeter.

Om Rekeningkunde te slaag moet jy op die volgende aspekte let:

- Begin werk van die eerste dag af
- Let noukeurig op in die klas om seker te maak dat jy die werk verstaan
- Voltooi Rekeningkunde huiswerk/oefeninge ELKE dag. OEFEN...OEFEN...OEFEN
- Werk netjies en akkuraat
- Toon berekeninge in hakies
- Lees die instruksies by vrae/aktiwiteite deeglik en maak seker dat jy verstaan wat gevra word
- Voltooi take, assesseringsaktiwiteite en toetse met toewyding asof jy vir die finale eksamen voorberei
- Gebruik vorige eksamenvraestelle en toetse vir hersiening
- Gebruik jou voorbereidingstyd doelgerig: wanneer jy hersien, kies vrae wat jou swakker areas sal versterk. Gebruik die tydoekenings in elke vraag om te bepaal of jy dié vraag in die beskikbare tyd kan voltooi.

Alles van die beste met jou Graad 12-skooljaar. Hou jou oog op jou einddoel - om Rekeningkunde te slaag!

Mev Elmaree Eksteen

Senior Kurrikulumbepanner: Rekeningkunde

REKENINGKUNDE ROOSTER – GRAAD 12 2018

Datum	Onderwerp	Hierdie les sal die volgende dek:
Dinsdag 13 Februarie 15:00 – 16:00	Maatskappye	▪ Transaksies uniek aan maatskappye in die Algemene Grootboek: ○ Uitreik van aandele ○ Terugkoop van aandele ○ Voorlopige belastingbetalings en finale inkomstebelasting ○ Tussentydse en finale dividende ▪ Voorbereiding van finale rekeninge
Dinsdag 20 Februarie 16:00 – 17:00	Maatskappye	▪ Opstel van die Inkomstestaat ▪ Opstel van die Balansstaat en notas
Woensdag 7 Maart 15:00 – 16:00	Maatskappye	▪ Die doel vir die opstel van 'n Kontantvloeistaat ▪ Waar om inligting te vind om die Kontantvloeistaat op te stel ▪ Drie soorte aktiwiteite wat in die Kontantvloeistaat verskyn ▪ Voltooiing van dele van 'n Kontantvloeistaat ▪ Hoe om die inligting in 'n Kontantvloeistaat te gebruik

TELEMATIESE ONDERRIG 2018**OORSIG VAN MAATSKAPPYE**

		Jy moet die volgende kan doen	Belangrike aspekte om te onthou:
A	Transaksies uniek aan maatskappye ▪ Uitreik van aandele teen uitreikprys ▪ Terugkoop van aandele ▪ Inkomstebelasting ▪ Dividende ▪ Direkteursfooie ▪ Ouditfooie	▪ Optekening van transaksies in die joernale ▪ Opstel van grootboekrekeninge ▪ Die gebruik van inligting om die finansiële state op te stel	▪ Ken die verskil tussen gemagtigde en uitgereikte aandeelkapitaal ▪ Weet hoe om die gemiddelde aandeelprys te bereken
	Ander transaksies ▪ Aankoop van vaste bates ▪ Verkoop van vaste bates	▪ Berekening en optekening van waardevermindering ▪ Opstel van bateverkope-rekening ▪ Opstel van vaste bate-nota ▪ Gepaste optekening in Kontantvloeistaat	▪ Ken die vaste bate-nota se formaat ▪ Weet hoe om die bateverkope-rekening op te stel
B	Opstel van finale rekeninge en finansiële state ▪ Verdelingsrekening ▪ Inkomstestaar ▪ Balansstaat met notas ▪ Kontantvloeistaat	Opstel van 'n: ▪ Verdelingsrekening ▪ Inkomstestaar met aansuiweringe ▪ Balansstaat ▪ Notas tot die Balansstaat (vaste bates, handels- en ander ontvangbare bedrae, gewone aandeelkapitaal, behoue inkomste, handels- en ander betaalbare bedrae)	▪ Ken die formate ▪ Toon al jou bewerkings
C	Ontleding en vertolking van finansiële state	▪ Bereken finansiële aanwysers ▪ Ontleed en vertolk finansiële aanwysers ○ Vergelyk oor 2 jaar ○ Vergelyk finansiële aanwysers van 2 maatskappye.	▪ Verstaan watter finansiële aanwysers gebruik word om watter aspek te vertolk ▪ Wanneer finansiële aanwysers ontleed word, onthou om die aanwyser(s) aan te haal, die werklike syfers/persentasie/verhouding van beide jare/beide maatskappye te noem en te verduidelik (volgens die vraag).
D	Ouditverslae	▪ Ontleed ouditverslae	▪ Verstaan die soorte ouditverslae (ongekwalifiseerd, gekwalifiseerd, weerhouding van mening) ▪ Verstaan die verskil tussen 'n interne en 'n onafhanklike ouditeur

ONTLEDING EN VERTOLKING VAN FINANSIËLE STATE

Vrae deur gebruikers van finansiële state gevra		Kategorie	Finansiële aanwysers	Hoe om te bereken
1	Is die maatskappy doeltreffend in sy gewone bedryfs-aktiwiteite?	Winsgewendheid	Winsopslag % OF % Bruto wins op koste van verkope	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
			% Bruto wins op verkope	
			% Bedryfsuitgawes op verkope	
			% Bedryfswins op verkope	
			% Netto wins na belasting op verkope	
2	Kan die maatskappy al sy skuld met gemak vereffen?	Solvensie	Solvensie-verhouding	
3	Kan die maatskappy sy korttermyn / onmiddellike skuld met gemak vereffen?	Likiditeit	Bedryfsverhouding	
			Vuurproefverhouding	
			Voorraad omsetsnelheid	
			Voorraadhouingstydperk / Tydperk waarvoor daar genoeg voorraad voorhande is	
			Gemiddelde debiteure-invorderingstermyn	
			Gemiddelde krediteure-betalingstermyn	
4	Verdien aandeelhouders 'n redelike bedrag in terme van hul belegging in aandele?	Opbrengs	% Opbrengs op aandeelhouversekwiteit (OOAE)	
			Verdienste per aandeel (VPA)	
			Dividende per aandeel (DPA)	
			Netto batewaarde per aandeel (NBW)	
5	Tot watter mate word die maatskappy deur lenings gefinansier in vergelyking met eie kapitaal?	Finansiële risiko/ hefboomfinansiering	Skuld-ekwiteitverhouding / Skuld-eienaarsbelangverhouding	
			% Opbrengs op totale kapitaal aangewend (OOTKA)	

AKTIWITEIT 1   Maatskappygrootboekrekeninge, Notas tot finansiële state**KONSEPTE**

- 1.1   Gee EEN konsep vir elke stelling deur 'n konsep uit die lys hieronder te kies. Skryf slegs die konsep langs die vraagnommer (1.1.1 - 1.1.6) in die ANTWOORDEBOEK neer.

bedryfswins; vooruitbetaalde uitgawe; bedryfskapitaal; uitgereikte aandelekapitaal; finansiële bate; direkteursverslag; kontant en kontantekwivalente; opgelope uitgawe; uitgereikte aandelekapitaal; ouditverslag

- 1.1.1   Die totale verskil tussen bedryfsbates en bedryfslaste.
- 1.1.2   Die gepubliseerde uiteensetting van 'n maatskappy se aktiwiteite en toekomsplanne.
- 1.1.3   'n Vaste deposito wat nie in die volgende finansiële jaar sal verval nie.
- 1.1.4   Die telefoonrekening wat eers in die volgende finansiële jaar betaal sal word.
- 1.1.5   Dit dui die opinie oor die geloofwaardigheid van die finansiële state aan.
- 1.1.6   Die totale aantal aandele wat in die Memorandum van Inlywing geregistreer is.

GROOTBOEKREKENINGE; NOTAS TOT DIE BALANSSTAAT

Die gegewe inligting het betrekking op Echo Winkels Bpk vir die jaar geëindig 28 Februarie 2017.

Die maatskappy is geregistreer met 'n gemagtigde aandelekapitaal van 1 000 000 aandele. 600 000 van hierdie aandele was reeds uitgereik teen 1 Maart 2016, die begin van die huidige finansiële jaar.

GEVRA:

- 1.2   Stel die volgende grootboekrekeninge op:
- Gewone aandelekapitaal
  - Behoue inkomste
  - SAID (inkomstebelasting)
  - Gewone aandele-dividende
  - Verdelingsrekening
- Sluit al hierdie rekeninge korrek af aan die einde van die jaar.
- 1.3   Stel die volgende notas tot die finansiële state op 28 Februarie 2017 op:
- Gewone aandelekapitaal
  - Behoue inkomste

INLIGTING:

A. Saldo's in die grootboek op:

	28 Februarie 2017	28 Februarie 2016
	R	R
Gewone aandelekapitaal	?	2 100 000
Behoue inkomste	?	737 100
SAID (inkomstebelasting)	5 000 (dt)	8 500 (kt)

B. **Inkomstebelasting**

- Op 5 Maart 2016 is die bedrag verskuldig aan SAID per tjek betaal.
- Voorlopige inkomstebelasting vir die jaar is aan SAID in twee gelyke paaielemente op 1 September 2016 en 24 Februarie 2017 onderskeidelik betaal.
- Inkomstebelasting vir die finansiële jaar beloop 30% van die netto wins voor belasting.

C. **Aandele**

- Op 31 Augustus 2016 is alle onuitgereikte aandele teen 500 sent per aandeel uitgereik.
- Op 30 November 2016 het die direkteure 120 000 aandele teen 620 sent per aandeel van 'n afgetrede aandeelhouer teruggekoop. Hierdie aandeelhouer het oorspronklik sy aandele die afgelope paar jaar op die JSE op verskillende tye teen verskillende pryse angekoop.

D. **Dividende**

- Op 31 Augustus 2016 is tussentydse aandele van 25 sent per aandeel aan aandeelhouders betaal. Die nuwe aandele kwalifiseer nie vir tussentydse dividende nie. (sien C hierbo)
- 'n Finale dividend van 42 sent per aandeel is op 28 Februarie 2017 verklaar. Slegs aandeelhouders wat op rekord is, sal finale dividende ontvang.

E. Die maatskappy het 'n netto wins voor belasting van R1 475 000 vir die finansiële jaar getoon.

AKTIWITEIT 2   Maatskappytransaksies

Die SAID (inkomstebelasting)-rekening van Springs Bpk. is opgestel vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2016.

GEVRA:

- 2.1   Verskaf 'n rede vir die debietinskrywing op 25 Maart 2015.
- 2.2   Gee 'n moontlike transaksie vir die debietinskrywing op 31 Augustus 2015.
- 2.3   Wat is die totale inkomstebelasting-uitgawe van Springs Bpk. vir die huidige finansiële jaar?
- 2.4   Bereken die saldo van SAID (inkomstebelasting) op 28 Februarie 2016. Toon jou bewerkings.
- 2.5   Verwys na die saldo bereken in Vraag 2.4 hierbo. Dui aan of hierdie saldo 'n bedryfsbate of 'n bedryfslas is. Verskaf 'n rede vir jou keuse.
- 2.6   Toon die effek op die rekeningkundige vergelyking van die transaksies op 28 Februarie 2016 vir R55 000 en R75 500. Voltooi die tabel in die antwoordeboek. (Aanvaar dat die banksaldo positief is)

INLIGTING:

ALGEMENE GROOTBOEK VAN SPRINGS BPK							
BALANSSTAATAFDELING							
Dt		SAID (inkomstebelasting)				Kt	
2015 Maart	25	Bank	12 000	2015 Maart	1	Saldo	12 000
2015 Aug	31	Bank	30 000	2016 Feb	28	Inkomstebelasting	75 500
2016 Feb	27	Bank	55 000				

Die doel vir die opstel van 'n Inkomstestaat	
Die doel vir die opstel van 'n Balansstaat	

*Figuur 1
Skandeer dié QR
kode vir die formate
van finansiële state*

AKTIWITEIT 3   Maatskappy-inkomstestaat

Die inligting hieronder is van toepassing op Alex Bpk. Die maatskappy verkoop kleren en lewer kleremaak- en versteldienste aan klante. Hul finansiële jaar eindig elke jaar op 30 Junie.

GEVRA:**3.1   Verwys na Inligting B:**

Bereken die volgende met betrekking tot die verkoopte voertuig:

3.1.1   Kosprys

3.1.2   Opgehoopte waardevermindering

3.1.3   Drawaarde

3.2   Stel die Inkomstestaat (Staat van Omvattende Inkomste) vir die jaar geëindig 30 Junie 2017.

3.3   Voltooi die Vaste bate-nota tot die finansiële state op 30 Junie 2017.

INLIGTING:**A.   Uittreksel uit die Voor-aansuiweringsproefbalans op 30 Junie 2017**

Balansstaatrekeninge-afdeling	R
Grond en Geboue	10 200 000
Voertuie	810 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	?
Verbandlening: Kay Bank	652 000
Handelsvoorraad	325 000
Nominale rekeninge-afdeling	
Verkope	2 892 200
Koste van verkope	1 492 200
Debiteure-afslag	52 000
Fooi-inkomste (kleremaak- en versteldienste)	145 400
Rente inkomste	3 500
Huur inkomste	172 500
Salarisse en lone	288 050
Ouditfooie	50 000
Direkteursfooie	375 000
Verbruiksgoedere	104 700
Bankkoste	6 720
Wins met verkoop van bate	?

B. Aansuiweringe en addisionele inligting:**1. Vaste bates**

Saldo's op 1 Julie 2016:

Grond en Geboue	11 000 000
Voertuie	900 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	387 600

- 'n Voertuig, gekoop op 1 Julie 2015, is kontant verkoop teen 'n wins van R5 000 op 31 Desember 2016.
  - 'n Nuwe voertuig is vir R200 000 op 30 Junie 2017 aangekoop.
  - Waardevermindering op voertuie word teen 20% p.j. op die verminderde saldo-metode afgeskryf.
2. 'n Kredietnota vir R900 is op 28 Junie 2017 uitgereik aan debiteur, B. Jones, vir swak versteldienste aan haar gelewer. Die transaksie is nie aangeteken nie.
  3. Die huurder skuld nog Junie 2017 se huurgeld. Huur is met R1 500 per maand op 1 Januarie 2017 verhoog.
  4. Ouditfooie van R23 000 is nog betaalbaar aan die ouditeure nadat hul verslag ontvang is.
  5. Die fisiese voorraadopname op 30 Junie 2017 toon die volgende voorhande:
    - Handelsvoorraad, R315 000
    - Verbruiksgoedere, R4 000
  6. 'n Werknemer wat onlangs bedank het, is foutiewelik in die Salarisjoernaal vir Junie 2017 ingesluit. Besonderhede op haar betaalstrokie is:

Netto salaris	18 375
Aftrekkings: LBS	4 500
Pensioen	1 875
WVF	250

Die maatskappy dra soos volg by:

- Pensioenfonds: 10% van die bruto salaris
- WVF: Rand-vir-rand basis

LET WEL: Salarisse en Lone is met hierdie bydraes gedebiteer.

7. Besonderhede op die leningstaat wat op 30 Junie 2017 van Kay Bank ontvang is:

Saldo op 1 Julie 2016	665 000
Betalings gedurende die jaar gemaak	103 200
Saldo op 30 Junie 2017	652 000

- Die rente vir die jaar moet gekapitaliseer word.
  - 'n Kapitaalbedrag van R50 000 sal in die volgende finansiële jaar op die lening afbetaal word.
8. Inkomstebelasting vir die jaar is bereken op 30% van die netto wins voor belasting.

AKTIWITEIT 4   Vaste bates, Balansstaat

Die inligting hieronder het betrekking op Bayview Bpk. Hul finansiële jaar het op 28 Februarie 2017 geëindig.

GEVRA:**4.1   Verwys na Inligting B**

Bereken die ontbrekende bedrae aangedui deur **(a)** tot **(e)**.

4.2   Voltooi die Balansstaat (Staat van Finansiële posisie) op 28 Februarie 2017.
 Toon bewerkings tussen hakies.

INLIGTING:**A.   Bedrae geneem uit die boeke op 28 Februarie 2017:**

Balansstaatrekening-afdeling	R
Gewone aandelekapitaal	?
Behoue inkomste (28 Februarie 2017)	420 000
Vaste bates (drawaarde)	?
Lening van JB Bank	384 000
Handelsvoorraad	406 000
Verbruiksgoedere voorhande	2 880
Netto handelsdebiteure	67 200
Vaste deposito: LZ Bank	?
Bank (gunstig)	?
SAID (inkomstebelasting) (voorlopige betalings)	209 000
Krediteurekontrole	219 000
Nominale rekening-afdeling (voor-aansuiweringsbedrae)	
Versekering	30 200
Huur inkomste	108 450
Elektrisiteit	42 000

B.   Vaste bates:

	GROND EN GEBOU	VOERTUIG	TOERUSTING	TOTAAL
Kosprys		350 000	460 000	
Opgehoopte waardevermindering		(315 000)		
Drawaarde (1/3/2016)	(a)	35 000		
Bewegings:				
Toevoegings	325 000	422 550	0	
Vervreemdings		0	(d)	
Waardevermindering		(b)	(13 766)	
Drawaarde (28/2/2017)	2 550 000	(c)	50 994	(e)
Kosprys			340 000	
Opgehoopte waardevermindering				

- Waardevermindering op voertuie word teen 20% p.j. op kosprys bereken.
- Die maatskappy het twee voertuie op 28 Februarie 2017. Een van hierdie voertuie is op 1 September 2016 aangekoop.
- Uittreksel uit die Vastebateregister ten opsigte van toerusting verkoop:

Yskas (Model F2)			
Datum aangekoop:		1 Maart 2014	
Datum verkoop:		31 Desember 2016	Verkoop vir: R81 250
Waardeverminderingkoers: 10% p.j. (verminderde saldo-metode)			
	KOSPRYS	WAARDEVER-MINDERING	DRAWAARDE
28 Februarie 2015	R120 000	R12 000	R108 000
29 Februarie 2016		?	?
31 Desember 2016		?	?

- C. Die elektrisiteitsrekening vir Februarie 2017, R5 600, was steeds uitstaande.
- D. Die voorsiening vir oninbare skulde moet met R270 vermeerder word.
- E. 'n Addisionele versekeringspolis is op 1 November 2016 uitgeneem. Die jaarlikse premie van R10 200 is betaal en geboekstaaf.
- F. Die huur vir Februarie 2017 is nog nie ontvang nie. Die huur is op 1 Julie 2016 met 15% verhoog.
- G. Netto wins na belasting, R518 000, is bereken nadat al die aansuiwerings hierbo in berekening gebring is. Inkomstebelasting is 30% van die netto wins.
- H. 75% van die gemagtigde aandelekapitaal van 900 000 aandele is reeds uitgereik. Die direkteure het op 28 Februarie 2017 'n finale dividend van 24 sent per aandeel verklaar.
- I. Uittreksel uit JB Bank se leningstaat:

Saldo op 1 Maart 2016	R476 000
Paaimente betaal (rente ingesluit)	R92 000
Rente gekapitaliseer	R48 000
Saldo op 28 Februarie 2017	?

LET WEL:

- Rente is nie in die boeke opgeskryf nie.
  - R50 000 van die leningsaldo sal gedurende die volgende finansiële jaar betaal word.
- J. Die netto batewaarde per aandeel op 28 Februarie 2017 is 600 sent.
- K. Die bedryfskapitaalverhouding op 28 Februarie 2017 is 2,1 : 1.

Die doel vir die opstel van 'n Kontantvloeiastaat	
Die drie soorte aktiwiteite wat in die Kontantvloeiastaat verskyn	

AKTIWITEIT 5 Kontantvloeiastaat en ontleding

Die inligting gegee het betrekking op Woolly Beperk, 'n maatskappy op die JSE genoteer. Hul finansiële jaar eindig op 30 April elke jaar.

GEVRA:

- 5.1 Voltooi die nota vir Kontant uit bedrywighede gegenereer.
- 5.2 Voltooi die volgende dele uit Kontantvloeiastaat vir:
  - Kontantgevolge van bedryfsaktiwiteite
  - Kontantgevolge van finansieringsaktiwiteite
- 5.3 **Verwys na Inligting D.**
Bereken die finansiële aanwysers op 30 April 2017:
  - Skuld-ekwiteitverhouding
  - Opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang
- 5.4 Jy is 'n aandeelhouer in Woolly Bpk. Dui aan of jy tevrede sal wees met die dividende, verdienste en opbrengs wat jy verdien het. Verduidelik en haal die relevante finansiële aanwysers (verhoudings / persentasies, ens.) aan om jou antwoord te staaf.
- 5.5 Lewer kommentaar op die finansiële hefboom van Woolly Bpk. Verduidelik en haal die toepaslike finansiële aanwysers aan (verhoudings / persentasies, ens) om jou antwoord te ondersteun.

INLIGTING:

A. Uittreksel uit die Inkomstestaat op 30 April 2017:

Rente uitgawe (alle rente verskuldig is betaal)	R104 000
Waardevermindering	R207 300
Inkomstebelasting	R151 200
Netto wins na belasting	R388 800

B. Uittreksel uit die Balansstaat op 30 April:

	2017	2016
Aandeelhoudersbelang	1 564 000	1 286 000
Beleggings	320 000	200 000
Voorraad	575 000	650 000
Opbrengs uit die verkoop van vaste bates	145 000	
Handel en ander ontvangbares	269 000	233 000
SAID (inkomstebelasting) (Dt in beide jare)	7 300	11 600
Kontant en kontantekwivalente	3 000	105 000
Opbrengs uit aandele gedurende die jaar uitgereik	576 000	
Verbandlening: KC Bank	900 000	800 000
Handel en ander betaalbares	372 000	404 000
Aandeelhouders vir dividende	273 000	224 000
Oortrokke bank	142 000	

C. Aandele en dividende

- 300 000 aandele is teruggekoop op 28 Februarie 2017 teen 95 sent per aandeel.
- Tussentydse dividende is op 1 Oktober 2016 betaal, R128 000.
- Finale dividende is op 30 April 2017 verklaar.

D. Finansiële aanwysers vir die afgelope twee jaar:

	2017	2016
Skuld-ekwiteitverhouding	?	0,7 : 1
Netto batewaarde per aandeel	74,5 sent	79 sent
Verdiens te per aandeel	19,9 sent	12,5 sent
Dividende per aandeel	21 sent	12 sent
Opbrengs op aandeelhoudersbelang	?	19,6%
Opbrengs op totale kapitaal aangewend	24,5%	17,1%
Rentekoers op lenings	14%	14%

Figuur 2
Skandeer dié QR-kode vir
'n kort video oor die
ontleding van finansiële
state

AKTIWITEIT 6 Kontantvloeistaat

Die gegewe inligting het betrekking op Brave Bpk. vir die finansiële jaar geëindig 31 Oktober 2017.

GEVRA:

Voltooi die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 31 Oktober 2017. Sommige bedrae is reeds in die ANTWOORDEBOEK ingevul.

1

INLIGTING:**A. Uittreksel uit die Inkomstestaat vir die jaar geëindig 31 Oktober 2017:**

Waardevermindering	154 000
Rente op lening	336 000
Netto wins voor belasting	1 938 600
Inkomstebelasting	560 000
Netto wins na belasting	1 378 600

B. Uittreksel uit die Balansstaat op 31 Oktober:

	Gemiddeld R	2017 R	2016 R
Vaste bates teen drawaarde		10 041 000	8 878 000
Vaste deposito: Grand Bank		760 000	1 000 000
Nie-bedryfslas: Lening van Eden Bank	2 625 000	2 450 000	2 800 000
Bedryfsbates		1 186 600	1 191 200
Bedryfslaste		1 236 000	1 359 200
Gewone aandeelhoudersbelang	7 605 800	8 301 600	6 910 000
Behoue inkomste		1 021 600	960 000
Gewone aandeelkapitaal		7 280 000	5 950 000

C. Syfers geneem uit die notas tot die Balansstaat op 31 Oktober:

	2017 R	2016 R
Aandeelhouders vir dividende	656 000	595 000
SAID (inkomstebelasting)	28 500 (dt)	41 750 (kt)
Debiteurekontrole	527 000	816 200
Krediteurekontrole	580 000	374 000
Bank	174 500 (dt)	348 450 (kt)
Wisselgeld	5 000	3 000
Handelsvoorraad	451 600	372 000

D. Aandelekapitaal

- Die gemagtigde aandelekapitaal van die maatskappy is 5 000 000 aandele.
- 700 000 aandele is reeds op 31 Oktober 2016, die laaste dag van die vorige finansiële jaar, uitgereik.
- 120 000 nuwe aandele is op 1 November 2016, die begin van die huidige finansiële jaar, uitgereik.
- 20 000 aandele is op 31 Oktober 2017 teen R15,50 elk teruggekoop. Die gemiddelde uitreikprys van die aandele op die datum van terugkoop was R9,10 per aandeel. Hierdie aandele kwalifiseer vir finale dividende.

E. Dividende

Die direkteure het 'n tussentydse dividend van R533 000 op 28 Mei 2017 betaal.

F. Vaste bates

- Uitbreidings aan die geboue is in die finansiële jaar teen 'n koste van R1 360 000 onderneem. Geen ander vaste bates is aangekoop nie.
- Toerusting is gedurende die finansiële jaar teen drawaarde verkoop.

AKTIWITEIT 7 Kontantvloeistaat en vertolking/interpretasie

Die inligting gegee het betrekking op Fiso Bpk. vir die finansiële jaar geëindig 31 Augustus 2017.

GEVRA:

- 7.1 Stel die Gewone aandeelkapitaalnota tot die Balansstaat op 31 Augustus 2017 op.
- 7.2 Voltooi die Kontantvloeistaat deur slegs die besonderhede en syfers wat deur die vraagtekens (?) aangedui word, in te voeg.
- 7.3 Bereken die volgende finansiële aanwysers op 31 Augustus 2017:
  - Persentasie bedryfswins op verkope
  - Skuld-eienaarsbelangverhouding
- 7.4 Bereken die dividende per aandeel (DPA) van 'n aandeelhouer wat dieselfde getal aandele vir die hele finansiële tydperk besit het.
- 7.5 Rashif, 'n nuwe aandeelhouer, het 30 000 aandele op 1 Mei 2017 gekoop. Hy het van die maatskappy verwag om minstens 80% van die verdienste, soos wat in 2016 gedoen is, te verdeel.
  - Rashif is ongelukkig met die dividenduitbetalingsbeleid vir 2017. Verskaf 'n berekening om sy mening te staaf.
  - Verduidelik TWEE punte om Fiso Bpk se besluit oor dividende vir 2017 te staaf.

INLIGTING:**A. Inligting uit die Inkomstestaat vir die finansiële jaar geëindig 31 Augustus 2017.**

Verkope	R8 652 000
Bedryfsuitgawes	1 760 000
Waardevermindering	320 000
Bedryfswins	697 000
Inkomstebelasting	187 770
Netto wins na belasting	438 130

B. Inligting uit die Balansstaat op 31 Augustus:

	2017 R	2016 R
Vaste bates (drawaarde)	6 177 000	4 975 000
Lening: Century Bank	985 000	450 000
Bedryfsbates	619 600	663 300
Bedryfslaste	490 000	614 300
Aandeelhouersbelang:	5 542 000	?
Gewone aandeelkapitaal	5 292 000	?
Behoue inkomste	250 000	147 30
Kontant en kontantekwivalente	23 400	2 500
Oortrokke bank	-	65 100
Aandeelhouers vir dividende	168 000	120 000
SAID (inkomstebelasting)	11 800 (kt)	2 400 (dt)

C. Aandeelkapitaal en dividende

- Die gemagtigde aandeelkapitaal bestaan uit 1 200 000 gewone aandele.
- 900 000 gewone aandele is reeds op 1 September 2016 uitgereik.
- Die maatskappy het op 1 Mei 2017, 150 000 gewone aandele teen R6,30 per aandeel uitgereik.
- 70 000 gewone aandele is op 30 Augustus 2017 van aandeelhouers teruggekoop. 'n Tjek vir R437 500 is vir hierdie aandele uitgereik. Hierdie aandeelhouers kwalifiseer vir finale dividende.
- 'n Tussentydse dividend van R108 000 is op 1 Februarie 2017 uitbetaal.
- 'n Finale dividend is op 30 Augustus 2017 verklaar.

D. Vaste bates

Transaksies gedurende die huidige finansiële jaar:

- Ou toerusting is vir kontant verkoop teen die drawaarde van R324 000.
- Addisionele toerusting en afleweringsvoertuie is aangekoop.

E. Sommige finansiële aanwysers op 31 Augustus:

	2017	2016
Skuld-eienaarsbelangverhouding	?	0,1 : 1
Verdienste per aandeel	45 sent	50 sent
Dividende per aandeel	?	41 sent
Dividenduitbetalings-koers	?	82%

**Wes-Kaapse
Regering**

Onderwys

Direktoraat: Kurrikulum VOO

TELEMATIESE ONDERRIG 2018

WERKBOEK

REKENINGKUNDE Graad 12

AKTIWITEIT 1**1.1 KONSEPTE**

1.1.1	
1.1.2	
1.1.3	
1.1.4	
1.1.5	
1.1.6	

1.2**ALGEMENE GROOTBOEK VAN ECHO WINKELS BPK.****GEWONE AANDELEKAPITAAL**

BEHOUE INKOMSTE

SAID (INKOMSTEBELASTING)

GEWONE AANDELE-DIVIDENDE

VERDELINGSREKENING

2017 Feb	28			2017 Feb	28		

1.3 NOTAS TOT DIE FINANSIËLE STATE OP 28 FEBRUARIE 2017**GEWONE AANDELEKAPITAAL****GEMAGTIG**

UITGEREIK

BEHOUE INKOMSTE

Saldo aan die begin van die jaar	737 100
Saldo aan die einde van die jaar	

AKTIWITEIT 2

2.1 Verskaf 'n rede vir die debietinskrywing op 25 Maart 2015.

2.2 Gee 'n moontlike transaksie vir die debietinskrywing op 31 Augustus 2015.

2.3 Wat was die totale inkomstebelasting-uitgawe van Springs Bpk. vir die huidige finansiële jaar?

2.4 Bereken die saldo van die SAID (inkomstebelasting)-rekening op 28 Februarie 2016. Toon jou bewerkings.

2.5 Verwys na die saldo bereken in Vraag 2.4 hierbo. Dui aan of hierdie saldo 'n bedryfsbate of 'n bedryfslas is. Verskaf 'n rede vir jou keuse.

KEUSE:

REDE:

2.6	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer	Bedrag	Bates	Eienaars- belang	Laste

AKTIWITEIT 3**3.1 Bereken die volgende met betrekking tot die verkoopte voertuig:**

3.1.1	Kosprys	
3.1.2	Opgehoopte waardevermindering	
3.1.3	Drawaarde	

3.2 INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 JUNIE 2017

R

Koste van verkope	(1 492 200)
Ander bedryfsinkomste	
Fooi-inkomste	
Bruto bedryfsinkomste	
Bedryfsuitgawes	
Salarisse en lone	
Ouditfooie	
Bedryfswins	781 500
Netto wins na belasting	

3.3

VASTE / TASBARE BATES	GROND EN GEBOU	VOERTUIG
DRAWAARDE (begin van die jaar)	11 000 000	
Kosprys	11 000 000	900 000
Opgehoopte waardevermindering	0	(387 600)
Bewegings:		
DRAWAARDE (einde van die jaar)	10 200 000	
Kosprys	10 200 000	810 000
Opgehoopte waardevermindering	0	

AKTIWITEIT 4**4.1 Bereken die volgende:**

(a)	Drawaarde van Grond en Geboue op 1 Maart 2016.
(b)	Totale waardevermindering op voertuie op 28 Februarie 2017.
(c)	Drawaarde van Voertuie op 28 Februarie 2017.
(d)	Drawaarde van Toerusting verkoop op 31 Desember 2016.
(e)	Totale drawaarde van vaste bates op 28 Februarie 2017.

**4.2 BAYVIEW BPK.
BALANSSTAAT OP 28 FEBRUARIE 2017**

BATES	
NIE-BEDRYFSBATES	
Vaste / Tasbare bates	
BEDRYFSBATES	
Vorrade	
TOTALE BATES	
EKWITEIT EN LASTE	
AANDEELHOUERSBELANG	
Gewone aandelekapitaal	
Behoue inkomste	420 000
NIE-BEDRYFSLASTE	
Lening: JB Bank	
BEDRYFLASTE	
Handel en ander betaalbare bedrae	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	

AKTIWITEIT 5**5.1 KONTANT UIT BEDRYWIGHEDDE GEGENEREER**

Netto wins voor belasting	
Waardevermindering	207 300
Rente uitgawe	104 000
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	
Kontantgevolge uit veranderinge in bedryfskapitaal	
Kontant uit bedrywighede gegenerereer	

5.2 WOOLLY BPK**UITTREKSEL UIT KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEëINDIG OP 30 APRIL 2017**

KONTANTGEVOLGE UIT BEDRYFSAKTIWITEITE	255 400
Kontant uit bedrywighede gegenerereer	

KONTANTGEVOLGE UIT FINANSIERINGSAKTIWITEITE	391 000

5.3.1 Bereken die skuld / eienaarsbelangverhouding op 30 April 2017.

5.3.2

Bereken die opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang op 30 April 2017.

5.4

Jy is 'n aandeelhouer in Woolly Bpk. Dui aan of jy tevrede sal wees met die dividende, verdienste en opbrengs wat jy verdien het. Verduidelik en haal die relevante finansiële aanwysers (verhoudings / persentasies, ens.) aan om jou antwoord te staaf.

Opinie:

Dividende:

Verdienste:

Opbrengs:

5.5

Lewer kommentaar op die finansiële hefboom van Woolly Bpk. Verduidelik en haal die toepaslike finansiële aanwysers aan (verhoudings / persentasies, ens) om jou antwoord te ondersteun.

AKTIWITEIT 6**KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEëINDIG OP 31 OKTOBER 2017**

KONTANTVLOEI UIT BEDRYFSAKTIWITEITE	
Kontant uit bedrywigheide gegenereer	2 844 200
Rente betaal	(336 000)
KONTANTVLOEI UIT BELEGGINGSAKTIWITEITE	
Aankope van vaste bates	(1 360 000)
Verandering in beleggings	240 000
KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIWITEITE	
NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE	
KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE AAN BEGIN VAN DIE JAAR	
KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE AAN EINDE VAN JAAR	179 500

AKTIWITEIT 7**7.1 GEWONE AANDELEKAPITAAL****GEMAGTIG**

UITGEREIK

	gewone aandele uitgereik op 31 Augustus 2017	5 292 000

7.2 KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 31 AUGUSTUS 2017

KONTANTVLOEI UIT BEDRYFSAKTIVITEITE	
Kontant uit bedrywighede gegenereer	
Rente betaal	
Dividende betaal	
Inkomstebelasting betaal	?
KONTANTVLOEI UIT BELEGGINGSAKTIVITEITE	
Aankoop van vaste bates	?
?	?
Verandering in beleggings	
KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIVITEITE	
?	?
?	?
Verandering in langtermynlenings/nie-bedryfslaste	
NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE	?
KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE AAN BEGIN VAN DIE JAAR	?
KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE AAN EINDE VAN JAAR	?

7.3.1 Bereken die persentasie bedryfswins op verkope.

7.3.2 Bereken die skuld-eienaarsbelangverhouding.

7.4 Bereken die dividende per aandeel (DPA) van 'n aandeelhouer wat dieselfde getal aandele vir die hele finansiële tydperk besit het.

7.5 Rashif is ongelukkig met die dividenduitbetalingsbeleid vir 2017. Verskaf 'n berekening om sy mening te staaf.

Verduidelik TWEE punte om Fiso Bpk. se besluit oor dividende vir 2017 te staaf.